

BILD AP / ANDREW MEDICHINI

IGT KATHOLIEKE VERSCHIEDENHEID

Een van de grote uitdagingen voor de katholieke kerk in de 21e eeuw is het opnieuw plaatsmaken voor een werkelijke dialoog- en debatcultuur. Paus Benedictus XVI zal daarin het voortouw moeten nemen.

moelijkheden die hij vanaf deze toetreding kende, verloten hem tot de volgende uitspraak: 'Toen ik anglicaan was, had ik een triest geloof en een gelukkig leven, nu ik katholiek ben, is het omgekeerd.'

verscheidenheid

Als Engelsman wees Newman zijn medekatholiek erop dat het niet nodig

was om een Latijnse of zelfs Italiaans/Romeinse levens- of geloofswijze aan te nemen om volstrekt katholiek te zijn. Voor Newman was er binnen de katholieke kerk plaats voor verschillende uitdrukkingen van geloof: binnen elke cultuur zal het ene, gedeelde katholieke geloof zijn eigen kleur en smaak aannemen. Zelfs binnen een relatief homogene Eu-

ropese cultuur levert de aanvaarding van deze diversiteit soms problemen op. Zo gaf vorige week kardinaal Kasper aan die moeilijkheid uitdrukking, toen hij zei dat 'het niet gemakkelijk is om Duitse vragen in Rome begrijpelijk te maken'. Maar in een globaliseerde wereld en een werkelijk universele kerk is de uitdaging nog immens groter. Uitdrukking van de toenemende diver-

siteit kan en moet betrekking hebben op de beelden en vormen van geloofs-overdracht, in liturgische praktijken, in uitdrukkingen van volksgeloof.

Bovendien: in onze globaliseerde wereld zal deze diversiteit niet slechts toenemen tussen culturen, landen en continenten, maar zal ook binnen onze Europese of Nederlandse cultuur – met name dankzij de aanwezigheid van gemigreerde katholieken – die verscheidenheid merkbaar worden. Rooms-katholiek betekent niet 'katholiek zijn zoals men dat in Rome is', maar 'katholiek zijn in verbondenheid met de plaatselijke bisschop en zo met de bisschop van Rome, die dienaar van de kerkelijke eenheid in legitieme verscheidenheid is'.

diversiteit

Newman beklagde zich er in de tweede helft van de negentiende eeuw ook over dat er nauwelijks plaats was voor theologische discussie en theologische verscheidenheid. Zo kon hij soms, vooral wanneer zijn rechtgelovigheid door Engelse medekatholiekken die 'roomser dan de paus' waren in twijfel werd getrokken, terugverlangen naar de kerk van de middeleeuwen, waar theologische scholen met elkaar in heftige disputen verzeild waren zonder de orthodoxie van de ander in twijfel te trekken.

In die tijd konden nieuwe theologische inzichten zich ook veelal vrijelijk ontwikkelen (en niet zelden een rustige dood sterven), zonder direct door een centraal leergezag betuigd te worden. Newman leed erg aan deze verdachtmakingen. Zijn rechtgelovigheid werd pas aan het eind van zijn leven erkend toen paus Pius IX hem tot ieders verrassing tot kardinaal creëerde, het Tweede Vaticaans Concilie een groot deel van zijn denkbeelden overnam en paus Benedictus XVI hem in 2010 zaligsprak.

uitdagingen

Een van de grote uitdagingen voor de katholieke kerk in de 21e eeuw is het opnieuw plaatsmaken voor een werkelijke dialoog- en debatcultuur. In de heersende cultuur wordt te vaak elk oprecht debat in de kiem gesmoord en kunnen nieuwe, frisse geluiden en gezichtspunten te weinig gehoord worden. Newman wist dat elke geloofsuit-

spraak historisch bepaald is, en dus aan verandering onderhevig kan, zelfs moet zijn. 'Leven is veranderen', schreef hij ooit, 'en volmaakt zijn betekent veelvuldig te zijn veranderd.' Niet het geloof verandert, maar de wijze waarop dat geloof in Jezus Christus (theologisch) uitdrukking krijgt, kan en moet veranderen om in een nieuwe tijd en cultuur gehoord, begrepen en aangegomen te kunnen worden.

leergezag

De katholieke kerk heeft inmiddels heel wat moeilijke tijden achter de rug. De huidige crisis is vast ook de laatste niet. Enerzijds mogen aan het kerkelijk leergezag vragen en zelfs nieuwe eisen worden gesteld, die zowel aan de uitdagingen van de 21e eeuw als aan de eisen van het evangelie beantwoorden. Anderzijds mag aan gelovigen, en ook aan onze diakens en priesters, vooral echter aan theologen, gevraagd worden niet slechts niet 'roomser dan de paus' te zijn, maar ook zichzelf niet 'onfeilbaarder dan de paus' te achten. Theologen hebben tot taak om het geloof telkens opnieuw te doordringen en te doorgronden, waar nodig uit te zuiveren en elders nieuwe inzichten te laten oplichten. Maar zij doen dit als dienaar van de kerk en gaan niet op de plaats van het leergezag zitten dat als eigen, unieke taak heeft de orthodoxie van het geloof, de trouw aan het ontvangen evangelie te waarborgen.

Oproepen tot ongehoorzaamheid zijn waarschijnlijk ook uitdrukking van het gevoel van velen in de kerk dat de kerkleiding de zorgen van priesters en gelovigen niet hoort of wil horen. Maar zij leiden helaas tot niets dan breuken in de gemeenschap die de kerk is. De komende viering van de vijfzigste verjaardag van het Tweede Vaticaans Concilie is een uitgelezen mogelijkheid voor alle katholieken om ieders specifieke roeping en taak binnen de kerk opnieuw te overwegen, en gezamenlijk – in oecumenische verbondenheid met allen met wie wij ons nog niet in volledige kerkelijke gemeenschap bevinden, maar met wie we door het geloof in Jezus Christus en het doopsel reeds onlosmakelijk verbonden zijn – te werken aan de verkondiging van het evangelie in de 21e eeuw, die wij als gave en opgave ontvangen hebben. <

ristelijke Hogeschool Ede) nd.nl/opinie BILD NOVUM / TON BORSBOOM

T BIJ ZORGINSTELLING

Voor patiënten en hun familieleden zijn contacten vanuit kerk en gemeente heel waardevol.

motieven een rol spelen bij het schrappen van diensten en anders organiseren. Hoe eerlijk zijn we hierover? De constatering dat geestelijke verzorging vanuit de kerken afneemt, legt ook een ander pijnlijk punt bloot. In hoe-

verre zijn predikanten of pastoraatverantwoordelijken, plaatselijke kerken zelf nog actief betrokken bij het pastoraat in de richting van gemeentelieden in instellingen? Hebben we met het aanstellen van kerkgezonden geeste-

lijke verzorgers in zorginstellingen dit niet uit handen gegeven en maar losgelaten?

Het is opvallend hoe vaak je hoort, ook in kerkelijke zorginstellingen: 'We zien nooit een eigen predikant of pastoraal verantwoordelijke.' Juist ook voor familieleden is dit contact vanuit kerk en gemeente heel waardevol.

spiritualiteit

Ik herken en onderstreep de observatie van Christien den Draak dat het niet kerkelijk gezonden zijn niet betekent dat algemene geestelijke verzorgers in zorginstellingen niet gelovig zijn. Als GPW-opleiding hebben wij al jarenlang ervaring met mensen die opgeleid en benoemd worden als pastoraal werker of geestelijke verzorgers in zorginstellingen (m/v) zonder ambtelijke zending.

De ervaring leert daarbij dat, naast beroepsvaardigheden, het eigen spirituele referentiekader (persoon, achtergrond, kerkelijke betrokkenheid) zeker ook een rol speelt bij de benoeming. Het is belangrijk om bovenstaande goed te onderzoeken en mogelijk het beleid van kerken en instellingen hierop aan te passen. <

advertentie

U ziet obstakels
Wij zien mogelijkheden

Blinde en slechtziende mensen kunnen heel veel, ondanks hun beperking. Spelen. Leren. Werken. Daartoe financiert de Vereniging Bartiméus Sonneheerd diverse projecten. Help mee, geef op rekeningnummer 400 40 40.

Kijk ook op steunbartimeus.nl.

bartiméus sonneheerd
VERENIGING
oog voor blinden
en slechtzienden

Postbus 999 3700 AZ Zeist Tel. (030) 693 50 50
www.steunbartimeus.nl

CBF
VOOR
GOED DOELLEN